Albanisch

Das Gesundheitsprojekt
Mit Migranten
für Migranten

MiMi

Mbrojtja kundër dhunës ndaj femrave ne Gjermani

Udhëzues për femra refugjate, emigrante dhe të rinj

Mbështetur nga:

Die Beauftragte der Bundesregierung für Migration, Flüchtlinge und Integration

Wir sind's!
Die Einwanderungsgesellschaft gestalten

Ethno-Medizinisches Zentrum e.V.

Impressum

Gewaltschutz für Frauen in Deutschland –
Ratgeber für geflüchtete Frauen, Migrantinnen und Jugendliche

Herausgeber:
Ethno-Medizinisches Zentrum e.V.
Königstraße 6, 30175 Hannover

Konzeption, Inhalt, Erstellung:
Duale Hochschule Baden-Württemberg Villingen-Schwenningen (DHBW)
Leitung Studiengang Soziale Arbeit mit psychisch Kranken und Suchtkranken
Schrambergerstraße 26, 78054 Villingen-Schwenningen

Ethno-Medizinisches Zentrum e.V. (EMZ e.V.)

Förderung:
Aydan Özoguz, Staatsministerin bei der Bundeskanzlerin und Beauftragte
der Bundesregierung für Migration, Flüchtlinge und Integration

Projektleitung: Ramazan Salman, Prof. Dr. Dr. Jan Ilhan Kizilhan

Redaktion: Jasmin Bergmann, Dagmar Freudenberg, Ahmet Kimil, Prof. Dr. Dr. Jan Ilhan Kizilhan, Claudia Klett, Gabriele Martens, Ass. iur. Isabell Plich, Andreas Sauter, Ramazan Salman, Prof. Dr. Karin E. Sauer, Prof. Dr. Anja Teubert, Susanne Winkelmann, Lutz Winkelmann RA

Lektorat: Bernd Neubauer, Gunnar Kutsche

Layout und Satz: Eindruck

Übersetzung: Dolmetscherdienst – Ethno-Medizinisches Zentrum e.V.

Bildquellen: Umschlagbild und Bild auf Seite 16 © Tom Platzer „Styling time4africa“
Ministerin Özoguz: © Bundesregierung/Denzel · Seite 2: © iStock, imagesbybarbara
Seite 5, 22, 25, 29: © Fotolia · Seite 11: © iStock, m-imagephotography

Wenn in diesem Ratgeber Personengruppen benannt sind, wird im Folgenden die weibliche Schreibweise verwendet. Es sind aber weibliche und männliche Personen gleichermaßen gemeint. Dies dient dem besseren Lesefluss und ist nicht als diskriminierend zu verstehen.

Alle Rechte vorbehalten. Das Werk ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwendung in anderen als den gesetzlich zugelassenen Fällen bedarf deshalb der vorherigen schriftlichen Genehmigung durch den Herausgeber.

Diese Publikation können Sie jederzeit über die Webseiten „mimi-gegen-gewalt.de“ oder „ethnomed.com“ in folgenden Sprachen anfordern: Deutsch, Arabisch, Albanisch, Kurdisch, Paschtu, Englisch, Französisch, Farsi, Dari, Türkisch, Russisch und Serbisch/Kroatisch/Bosnisch

1. Auflage · Stand: November 2016

Hyrje

Të dashur lexuese dhe lexues,

prej vitit 2015, te ne kanë ardhur më shumë se një milion persona që kërkonin ndihmë – 890000 në vitin 2015 dhe 213000 midis janarit dhe fundit të shtatorit 2016. Rreth 30 për qind e personave të larguar të ardhur në Gjermani janë gra. Shumë nga ato kanë udhëtuar vetëm ose me fëmijët e tyre. Shpesh, në vendet e tyre të origjinës ose gjatë largimit, ato kanë përjetuar dhunë në forma të ndryshme ose dhuna është ushtruar direkt kundrejt tyre. Pasojat mund të jenë ndikime psikike dhe fizike deri në trauma të rënda.

Shumë nga këtë gra nuk kanë informacione mbi të drejtat e tyre dhe nuk e dine së në Gjermani ka shumë mundësi për mbrojtjen dhe përkrahjen e tyre.

Prandaj unë mbështes projektin „MiMi – Parandalimi i dhunës me emigrante për emigrante“. Ne në këtë mënyrë dëshirojmë të mbrojmë gratë kundrejt çdo forme dhune dhe të informojmë mbi dhunën kundër grave.

Ky udhëzues është zhvilluar, gjithashtu, në kontekstin e këtij projekti. Ai jep informacione për format e dhunës dhe një përmbledhje të situatës ligjore në Gjermani dhe tregon gjithashtu rrugëdalja nga dhuna kundër femrave dhe fëmijëve.

Jo gjithmonë është i mundur pengimi i dhunës, por dëshirojmë t'i forcojmë femrat refugjate dhe emigrante me sqarimin dhe qartësimin që kufijtë e sinjalizuar dhe dëshiruar të femrave dhe meshkujve duhet të respektohen. Një bashkëjetese me barazi dhe respekt mund të na tregoje një rrugëdalje nga dhuna. Ne duhet të bëjmë gjithçka që është e mundur që një bashkëjetese me dinjitet dhe pa dhune të realizohet për të gjithë njerëzit në Gjermani. Shpresojmë të mund të kontribuojmë në ketë drejtim përmes këtij udhëzuesi.

Aydan Özoguz, Ministre Shteti dhe Personi Përgjegjës e Qeverisë Federale për Emigracionin, Refugjatët dhe Integrimin

Përmbajtja

1. Migrimi, ikja dhe dhuna 4

Dhuna si arsye për ikje | Dhuna gjatë ikjes
Dhuna në vendet e strehimit për refugjatë | Dhuna pas ikjes

2. Format e dhunës 8

Dhuna e drejtpërdrejtë | Dhuna strukturore | Dhuna institucionale

3. Dhuna kundër femrave dhe fëmijëve 12

Kush janë autorët? | Arsyet e dhunës kundër femrave dhe fëmijëve
Shembuj të dhunës kundër femrave dhe fëmijëve | Pasojat e dhunës kundër femrave dhe fëmijëve

4. Rrugëdalja nga dhuna 26

Mbrojtja ligjore për viktimat e dhunës në Gjermani | Së bashku të lira nga dhuna

Fjalorth 32

Adresa kontakti 36

1. Migrimi, ikja dhe dhuna

DHUNA SI ARSYE PËR IKJE

Dhuna është një nga arsyet pse femrat ikin. Kjo ka lidhje me faktin se femrat ende nuk gëzojnë të drejta të barabarta me burrat në tërë botën. Vërtet, 143 vende kanë miratuar të drejta të barabarta për femrat, barazinë gjinore dhe mos diskriminimin në kushtetutën e tyre deri 2014. Mirëpo mendime kulturore dhe fetare të trashëguara i zhvleftësojnë femrat në krahasim me meshkujt në të gjithë botën.

Situata ligjore:
Komisioni për të drejtat e femrave (CSW) është themeluar ne vitin 1949 për të përmirësuar *pozitën* politike, ekonomike dhe sociale të femrave. Konventa për eliminimin e çdo forme të diskriminimit kundër femrave (Convention On The Elimination Of All Forms Of Discrimination Against Women – CEDAW) është miratuar ne vitin 1979. Në vitin 2015 është ratifikuar nga 189 shtetet. Edhe Gjermania e ka nënshkruar dhe ratifikuar atë.
***Dhuna gjinore* (si për shembull dhuna seksuale apo dhuna në familje) është vepër penale.** Për këto vepra penale mund të paraqiten padi në gjzkatë. Kjo përfshin, për shembull, dhunën në familje.

Dhuna seksuale dhe dhuna në familje përdoren, gjithashtu, si mjete për të mbajtur dhe vazhduar dominimin mbi femrat nga ana e burrave.
Shembuj të këtij dominimi janë:

- gjymtimi i organeve gjenitale të femrave, i cili ndodh ende pavarësisht ndalimeve zyrtare;
- marrëdhënie të pabarabarta të pushtetit midis burrave dhe femrave, të ashtuquajtura *marrëdhënie varesie**, femrat konsiderohen si "mall" dhe aktivitetet seksuale si "valutë". Pasojat janë shpesh martesat e detyruara, por edhe prostitucioni i detyruar apo për arsye të varfërisë dhe trafikimi i qenieve njerëzore.
- *abuzimi* i femrave dhe fëmijëve nga persona që punojnë në shërbimin e shtetit (polici, ushtri apo në shërbime të tjera shtetërore) në vendlindje, si për shembull gjatë arrestimit ose marrjes në pyetje;
- dhuna seksuale për arsye politike me qëllimin e dominimit apo çrrënjosjes së disa grupeve të popullsisë përmes përdhunimeve sistematike. Ne këtë kontekst bëhet fjalë për *"spastrime etnike"*, dhuna seksuale përdoret si arme luftarake për poshtërimin apo shpërbërjen e komuniteteve. Femrat burgosen në kampe përdhunimi (rape camps).

** Termat e sqaruara në fjalorth shkruhen me shkronja të pjerrëta.*

– lënia pas dore e fëmijëve të sapolindur nga përdhunimet në luftë, apo në rastin më ekstrem vrasja e atyre. Fëmijët e mbijetuar nuk gëzojnë asnjë siguri në komunitetet e nënave të tyre dhe nuk mbrohen nga ligji. Nganjëherë ata duhet të punojnë për ushtrinë apo luftojnë si të ashtuquajtur ushtarë fëmijë, d.m.th. si fëmijë që i kanë humbur prindërit e tyre në luftë (jetimë lufte).

Përveç arsyeve të tilla si dhuna kundër femrave dhe fëmijëve, ka edhe arsye të tjera për ikje, për shembull lufta dhe *dëbimi masiv*. Por edhe vetë ikja mund të jetë e rrezikshme për femrat dhe fëmijët. Shpesh, gjatë ikjes, ata janë të ekspozuar ndaj dhunës.

DHUNA GJATE IKJES

Femrat rrezikohen veçanërisht nga dhuna gjate ikjes. Ato mund të ngacmohen apo përdhunohen nga piratët, hajdutët, anëtarët e forcave të sigurisë, kontrabandistë dhe madje refugjate të tjerë. Për shembull, oficerët e policisë kufitare munden të ndalojnë femra dhe fëmijë dhe t'i përdhunojnë për një kohë të gjatë. Piratët i marrin femrat peng dhe i shtrëngojnë të bëjnë seks dhe i lejojnë të vazhdojnë udhëtimin vetëm pas një akti të tillë. Kontrabandistët i ndihmojnë femrat dhe fëmijët për të kaluar kufirin, por për këtë kërkojnë seks apo para/sende me vlerë.

Personat e mëposhtëm *rrezikohen* më së shumti nga dhuna seksuale apo dhunë tjetër gjatë ikjes:

– femra që udhëtojnë vetëm me apo pa fëmijë;
– femra shtatzëna apo femra që i japin gji foshnjës;
– vajza të reja dhe fëmijë të pashoqëruar;
– fëmijë të martuar herët – disa me bebe të porsalindura me vete;
– persona të moshuar dhe persona me aftësi të kufizuar;
– persona që nuk janë të aftë të *komunikojnë*.

Gjatë rrugës, refugjatët shpesh banojnë në kampe për një kohë mjaft të gjatë. Gjate udhëtimit, kampet janë shpesh mundësia e vetme e strehimit. Atje rreziku nga dhuna është i madh. Në kampe të tilla, refugjatët janë të varur nga organizata që kanë për detyrë të kujdesen për banorët dhe të sigurojnë mirëqenien e tyre. Kësisoj, refugjatët humbin kontrollin mbi jetën e tyre. Për shembull, kjo mund të shkaktojë një krize te refugjatët meshkuj, të cilët e shohin që imazhi dhe pozita e tyre në shoqëri janë vënë në rrezik. Nganjëherë, ata reagojnë në mënyrë të dhunshme.

! Ndoshta mund të ketë arsye për veprime dhune. Megjithatë, këto arsye nuk munden ta justifikojnë apo përligjin dhunën e burrave ndaj femrave dhe fëmijëve. Nuk ka justifikim apo përligjje për dhunën!

DHUNA NË VENDET E STREHIMIT PËR REFUGJATË

Raportohet që numri i akteve të dhunshme kundër femrave rritet gjithnjë e më shume në vendet e strehimit për refugjatë. Më shumë se dy të tretat e refugjatëve janë burra, shumica e tyre janë më të rinj se 30 vjeç. Mungojnë *vende të sigurta për femra* apo *institucione që janë vetëm për femra*.

Ligjet për leje qëndrim dhe azil e vështirësojnë trajtimin e dhunës kundër femrave refugjate. Megjithatë, autoritetet për të huajt mund t'i mbrojnë femrat. Për shembull, mund t'i përjashtojnë femrat në situata të tilla nga *qëndrimi i detyrueshëm* dhe mund t'u ofrojnë banesa apo vende strehimi në qytete dhe rajone të tjera.

Për shembull, për mbrojtjen ligjore në vendet e strehimit ekzistojnë mundësitë e mëposhtme:

– urdhra nga policia që fajtoret duhet të largohen nga vendi i strehimit për një afat të shkurtër;
– masa afatgjate në përputhje me *ligjin për mbrojtje nga dhuna (Gewaltschutzgesetz, GSG);*
– ndalimi i hyrjes në vendin e strehimit.

Mirëpo, këto masa shpesh ndihmojnë vetëm për një kohë të shkurtër. Dhuna kundër femrave dhe fëmijëve ne strehimore ushtrohet gjithashtu nga bashkëbanorë dhe partnerë që udhëtojnë me to. Shpesh ekzistojnë marrëdhënie varësie të ngushta midis partnerëve. Por *azilkërkuesit* dhe *njerëzit që tolerohen*

jetojnë shpesh në mënyrë mjaft të izoluar në vendet e strehimit. E kanë të vështire të marrin përkrahje apo ndihmë ligjore afër vendqëndrimit. Shumë persona në një situatë të tillë nuk guxojnë të kërkojnë ndihmë ligjore. Disa madje frikësohen që ndoshta do ta humbin leje qëndrimin në Gjermani. Kur femrat paraqesin një kërkesë për azil, ato duhet të arsyetojnë ikjen e tyre. Shumë femra nuk e raportojnë dhunën seksuale, sepse ndihen të turpëruara. Për këtë shkak, kërkesa e tyre varet nga ekzistenca e martesës së tyre.

! **Përdorimi i mundësive ligjore nuk ndikon në procedurën e azilit.**

DHUNA PAS IKJES

Femrat dhe fëmijët refugjatë mund të kenë përvoja të dhunshme jo vetëm në vendet e strehimit. Kjo ndodh gjithashtu në shoqërinë në *vendin ku pranohen*.

Sipas një kërkimi të Susanne Johansson-it, në vitin 2015, më shumë se tre çereku i femrave refugjate në Gjermani raportojnë përjetime të *dhunës psikike,* pak me shume se gjysma e atyre ka përjetuar dhunë fizike dhe një çerek ka përjetuar dhunë seksuale. Amnesty International ka pyetur femra refugjate që raportojnë jo vetëm përjetime të dhunshme gjate ikjes, por gjithashtu një frike të vazhdueshme nga dhuna në Gjermani. Fajtorët ishin partnerë të tyre, persona të huaj, bashkëbanorë apo madje edhe punonjës të personelit në vendin e strehimit. Format e ndryshme të dhunës janë kryer në publik dhe gjithashtu në vendin e strehimit apo në banesën personale.

Disa njerëz kanë frikë të dalin vetëm nga qendra e strehimit të refugjatëve për shkaqet e mëposhtme:

– sulme të dhunshme fizike në rrugë;
– *"ksenofobi"* e vendaseve, fyerje dhe ofendime;
– dhunë raciste, të tillë si diskriminim apo trajtim i pabarabarte (p.sh. nga disa mësues në shkollë).

Me shume se 800 sulme ndaj vendeve të strehimit të refugjatëve kanë ndodhur në Gjermani në vitin 2015 (p.sh. zjarr vënie).

Kështu, edhe dhuna raciste është shume e pranishme' ne jetën e refugjatëve. Kjo vlen veçanërisht për të rinjtë.

2. Format e dhunës

Dhuna ndodh në situata shumë të ndryshme dhe në shume kontekste. Në parim dallohen tri forma të dhunës:

– Dhuna e drejtpërdrejtë

– Dhuna strukturore

– Dhuna institucionale

Çdo femër dhe çdo fëmijë ka drejta të barabarta me meshkujt. Ka edhe të drejtën për ndihmë dhe për mbrojtje nga shtypja.

DHUNA E DREJTPËRDREJTË

Dhuna e drejtpërdrejtë kryhet nga një person dhe drejtohet kundër personave apo sendeve.

Shembull në lidhje me një fëmijë:
Babai thotë se e do të bijën 12-vjecare mbi çdo gjë. Ai sqaron se, për këtë arsye, e ledhaton dhe dëshiron ta përkëdhelë në tërë trupin e saj. Gjyshja vjen për vizite çdo të diele. Ajo dëshiron një puthje nga 12-vjecarja. Babai dhe gjyshja japin "arsye t'mira" për veprime e tyre: "Në familjen tonë në bëjmë kështu. Për këtë arsye, ti duhet të heshtësh dhe nuk duhet t'i tregosh askujt." Babai i saj i sqaron se, në vendlindjen e tij, të gjithë baballarët e bëjnë seks me bijat e tyre dhe tani është radha e saj sepse nëna nuk është me aktive seksualisht pas lindjes së katër fëmijëve. Por babai thotë, gjithashtu, se ajo nuk duhet të flasë për këtë. Përndryshe, është faji i saj nëse ai do të burgoset.

Vajza 12-vjeçare përjeton dhunë të drejtpërdrejtë nga babai. Ai e prek në vendet më intime të trupit dhe bën seks me të. Edhe veprimet e gjyshes nuk janë në rregull: Ajo e puth vajzën "normalisht" për ta përshëndetur dhe nuk e vëren se fëmija ndoshta nuk e dëshiron një gjë të tillë.

Fëmija mund të mbrohet më mire duke mësuar

– si të thotë "jo" dhe

– si t'u caktojë kufijtë e saj anëtarëve të familjes së saj (p.sh. sa i përket puthjes së gjyshes).

Abuzimi seksual ne familje është një teme shume e komplikuar. Nëse dyshohet, duhet të kontaktohen menjëherë *qendra këshillimore të specializuara*.
Këshilltarët që punojnë atje kanë *detyrimin e ruajtjes së fshehtësisë*, domethënë se nuk u lejohet t'u tregojnë asgjë të tjerëve. Gjithashtu, ato mund të japin rekomandime mbi çfarë mund të bëhet më tej dhe mbi mënyrën për t'u mbrojtur.

Shembull në lidhje me një grua të rritur:
Një burrë bind gruan e tij të bëjë seks me të kurdo që ai e dëshiron. Kështu, ai e detyron të flejë me të edhe kundër dëshirës së saj. Ajo duhet ta kënaqë burrin seksualisht. Burri pranon që gruaja të lëndohet emocionalisht dhe nga ana psikike por edhe fizike. Shpeshherë gratë pajtohen me këtë sepse kanë frikë se ndoshta do të rrihen dhe sepse mendojnë se burri ka të drejtë ta bëjë këtë. Shumë partnere e përforcojnë këtë duke thënë se është faji i saj dhe nëse nuk e mbron veten, por bën çka ai thotë, ai nuk ka nevoje ta detyrojë. Seksi është e drejta e tij, sepse ai është burri i saj.

Një formë e tillë e dhunës së drejtpërdrejtë duket shume e qartë. Megjithatë, shume gra nuk përkrahen, sepse familja dhe të afërmit

- shpesh nuk e besojnë se burrat e viktimave mund të kryejnë veprime të tilla;
- mendojnë se seksi është e drejta e burrit dhe se gruaja duhet të beje seks me burrin patjetër;
- këshillojnë se ajo duhet ta toleroje një gjë të tillë dhe mos të mendoje shume për të. Thonë se nuk ka mundësi të tjera.

DHUNA STRUKTURORE

Dhuna strukturore shfaqet në pushtet. Pushteti është shumë i rëndësishëm për marrëdhëniet midis njerëzve. Për shembull, në familje, personi që ka më shume ndikim dhe mundësi për të marrë vendime se të tjerët ka "më shumë pushtet". Kjo përcaktohet, në njërën anë nga mosha dhe përvoja në jetë. Nga ana tjetër edhe paraja, arsimimi apo pozita shoqërore dhe fetare janë gjithashtu të rëndësishme në këtë drejtim.

Shembull:
Kur burrat fitojnë para për familjet, shpesh kanë pushtetin mbi financat. Posedimi i parave ka shpesh një kuptim shumë të madh, sepse nga këtu rezultojnë varësitë. Nëse humbin para dhe gjëra tjera, njerëzit ndihen të pasigurt dhe të kërcënuar. Ai që ka pushtetin mund t'ua japë të tjerëve këtë siguri, apo t'ua heqë sërish atë. Atëherë, këtë siguri, mund ta humbin pjesëtarët e familjes apo shoqet. Kjo është arsyeja pse pushteti (dhuna strukturore) ka një ndikim të madh te femrat dhe fëmijët në struktura të tilla që përcaktohen nga dhuna.

Kësisoj, dhuna strukturore mbështetet nga mungesa e ekuilibrit të pushtetit. Anëtaret e tjerë të shoqërisë shpesh nuk i gëzojnë të drejtat e veta, ose nuk munden t'i mbrojnë vetë të drejtat. Ata nuk mund të vendosin çfarë është e mirë dhe e rëndësishme për ta (për shembull, ku dëshirojnë të banojnë).

Pushteti nuk është gjithmonë diçka negative.
Ai që ka pushtet mbi një person tjetër duhet ta ketë të qartë kuptimin e këtij pushtete dhe duhet të sillet me përgjegjësi me të. Është e vërtetë që prindërit kanë pushtet mbi fëmijët e tyre. Fëmijët varen nga prindërit.
Këta të fundit duhet ta përdorin këtë pushtet duke ndihmuar dhe përkrahur fëmijët e tyre. Kjo vlen gjithashtu për përdorimin e parave për jetesë çka duhet të vendoset pa keqpërdorim të pushtetit.

DHUNA INSTITUCIONALE

Dhuna institucionale është një formë dhune që forcon marrëdhënie pushteti përmes strukturave të krijuara apo ekzistuese. Kjo pengon, ndër të tjera, që njerëzit të mund të bëjnë çfarë është e rëndësishme për veten (për shembull në punë, në shkolla apo fjetore ku ka një kohe fikse për të ngrënë apo kur njerëzit janë të varur nga kujdestarë).

Në përgjithësi, dhuna institucionale duhet të forcoj rendin. Popullsia e një shteti përmes rregullave, përjeton gjithashtu sigurinë e trajtimit të barabartë të të gjithëve. Qëllimi është një bashkëjetesë paqësore dhe me mirëkuptim për të gjithë. Megjithatë, kjo situatë nuk duhet të keqpërdoret nga askush, as nga policia, as nga ndihmësit, as nga vetë anëtarët e familjes.

Format e ndryshme të dhunës shpeshherë kanë të bëjnë me njëra-tjetrën dhe ekzistojnë pranë njëra-tjetrës. Shpesh ka disa forma të dhunës në t' njëjtën kohe.

Dhuna ndodh në kultura të ndryshme. Ka gjithashtu dhunë midis kulturave të ndryshme. Dhuna mbështetet për shembull nga të ashtuquajturat struktura shoqërore patriarkale ku burrat shpesh kanë më shumë pushtet dhe femrat shpesh nuk gëzojnë të drejta të barabarta në të njëjtën kohë. Femra mund të marrin pjesë me pak në jetën shoqërore (për shembull sa i përket shkollimit dhe punës).

Por, gjithashtu, pabarazia në shoqëri dhe në tërë botën (shpërndarja e padrejtë e mirëqenies, varfëria, marrëdhëniet midis vendeve të pasura dhe të varfëra) mund ta favorizojë dhunën.

3. Dhuna kundër femrave dhe fëmijëve

Organizata Botërore e Shëndetësisë (WHO) thekson se dhuna kundër femrave është një nga rreziqet më të mëdha për shëndetin e femrave në tërë botën. Kombet e Bashkuara thonë se çdo veprim që dëmton kanos një femër fizikisht, seksualisht ose psiqikisht, përbën dhunë kundër femrave. Edhe *shtrëngimi* dhe *heqja e lirisë në mënyrë të kundërligjshme* në publik apo në jetën private përbëjnë dhunë kundër femrave. Prandaj, ndër të tjera, dallohen format e mëposhtme të dhunës kundër femrave:

Dhuna fizike, seksuale dhe psikike në familje:

- Dhuna brenda dhe jashtë martesës (për shembull rrahje, abuzim seksual, përdhunim, *cenimi i dinjitetit,* kanosje)
- Abuzimi seksual kundër fëmijëve në familje
- Dhuna qe ka të bëjë me prikën
- Çdo praktikë tradicionale që është e dëmshme për gruan (p. sh. gjymtimi i organeve gjenitale)
- Dhuna që ka për qëllim *shfrytëzimin*

Dhuna fizike, seksuale dhe psikike në komunitet:

- Kanosja, ngacmimi seksual, abuzimi seksual dhe përdhunimi në vendin e punës, në institucione arsimore dhe diku tjetër
- *Trafikimi i femrave* dhe *prostitucioni i detyruar*

Dhuna fizike, seksuale apo psikike që kryhet apo tolerohet nga shteti

Situata ligjore:
Ushtrimi i dhunës – fizike dhe psikike ("plagosja") – është e dënueshme ne Gjermani!

KUSH JANË AUTORËT?

Në 90 për qind të rasteve, autorët janë meshkuj dhe vijnë kryesisht nga mjedisi i ngushtë i personave që i janë nënshtruar dhunës. Ata vijnë nga të gjitha shtresat e shoqërisë. Autori mund të jetë bashkëshorti, babai, gjyshi, mësuesi, shoku i familjes, trajneri, daja apo xhaxhai, vëllai, prifti apo terapisti dhe shumë të tjerë. Duke keqpërdorur pushtetin apo duke kryer abuzim seksual, situata e personit që i nënshtrohet dhunës, kryesisht femrës apo fëmijës, shfrytëzohet ne mënyrë të veçantë.

Sipas Organizatës Botërore të Shëndetësisë (WHO) femra vuajnë veçanërisht shpesh nga keqtrajtime nga ana e *partnerëve intim* në disa shoqëri ku pjesërisht barazia midis burrave dhe grave nuk realizohet. Rolet e burrit dhe të gruas janë rreptësishtë

të përcaktuara herë pas here, edhe sipas normave kulturore, burri ka të drejtën të bëjë seks. Ndjenjat e gruas nuk konsiderohen. Veprime të tilla shpeshherë nuk dënohen shumë, madje shpesh vlerësohen si diçka e pozitive.

Personat qe i janë nënshtruar dhunës shpesh kërkojnë sqarime që munden ta lehtësojnë autorin. Pasoja është që veprim i dhunshëm shfajësohet dhe për këtë arsye, autori motivohet ta përsërisë krimin. Ai ndihet i konfirmuar në mendimin e tij domethënë:
"Vepra ime nuk ka pasoja."
"Asgjë nuk do të më ndodhë!"
"Të gjithë kanë frikë nga unë dhe të gjithë më respektojnë!"

ARSYET E DHUNËS KUNDËR FEMRAVE DHE FËMIJËVE

Dhuna kundër femrave mbështetet nga pabarazitë strukturore midis burrave dhe grave dhe forcohet nga:

– ***Struktura patriarkale***
Në struktura të tilla ka ide stereotipe të caktuara për sa i përket burrave dhe grave. Burrëria kuptohet shpesh si pushtet, fuqi dhe *dominim* dhe feminiteti kuptohet shpesh si *tolerancë (edhe për abuzime) pasiviteti* dhe inferioriteti;

– **Qëndrimi sfidues nga ana e burrave që kane shumë kërkesa ngulmuese dhe në të njëjtën kohë, konceptime të epërsisë**
Në këtë kontekst ndodhin shpesh keqtrajtime sepse burri mendon se është e drejta e tij. Ai mendon se ka të drejtë të vendosë për gjithçka që bën gruaja, edhe për trupin e saj dhe se me kë flet, si ajo vishet dhe ku gjendet.

– **Gruaja po bëhet gjithnjë e më shumë e pavarur në jetën e përditshme dhe në profesion**
Disa burra ndihen të kërcënuar nga kjo. Duan ta mbajnë pushtetin e tyre duke ushtruar dhunë.

– **Pafuqia e burrit si p.sh. në procedurën e azilit, mungesa e njohurive gjuhësore, papunësia**

Disa burra mendojnë se përdorimi i pushtetit dhe i kontrollit, të fuqisë – edhe trupore –, udhëheqja, suksesi, ambicia dhe konkurrenca janë të rëndësishme për të „qenë burrë". Kjo shkakton shpesh konflikte me të kërkesën e femrave për të drejta të barabarta në shoqëri.

! ***Të drejtat e barabarta dhe barazia gjinore* në Gjermani mbrohen me ligj.**

Gratë dhe burrat janë mësuar për një kohë të gjatë në rolin e tyre. Për këtë arsye disa mendojnë se edhe dhuna është pothuajse normale. Këto role në të cilat njerëzit janë mësuar dhe trajnuar duhen të ndryshohen në mënyrë afatgjatë.
Kjo mund të zgjasë një kohe shumë e gjatë në disa raste por është shume e domosdoshme për t'i dhënë fund dhunës përfundimisht.

SHEMBUJ TË DHUNËS KUNDËR FEMRAVE DHE FËMIJËVE

Ka dhunë gjinore kryesisht në sferën private, midis partnerëve intime (dhuna ne familje) dhe si dhunë seksuale.

DHUNA NË FAMILJE

Nuk ka një përcaktim të saktë të *dhunës në familje*. Kryesisht flitet për dhunën që kryhet kundër partneres apo ish-partneren nga ana e partnerit apo ish-partnerit. Me një fjalë ka dhunë midis të rriturve në familje apo në një çift. 90 për qind e autorëve janë meshkuj dhe femra që u janë nënshtruar dhunës. Shpesh edhe fëmijët u nënshtrohen dhunës në të njëjtën kohë.

Dhuna në familje ka për qëllim kontrollin dhe *ushtrimin e pushtetit*. Tipar dallues është: ai ndodh më së shumti në sferën private. Mjedisi privat, sfera private, shpesh mbron krimin dhe autorin edhe në raste të tilla. Femrat dhe fëmijët nuk munden apo nuk duan të flasin për krimet. Kanë frikë nga autori. Edhe fqinjët shpesh nuk e dinë si të reagojnë dhe çfarë të bëjnë kur dëgjojnë britma dhe rrahje dhe bëhen, kësisoj, dëshmitarë të dhunës.

Shembuj të dhunës në familje:

- **Dhuna fizike**
  Shembuj janë shkulja e flokëve, shuplakat, rrahje me grushte, me pickim, shtyrje, marrje fryme, përdorimi i prangave, sulme
  me sende të ndryshme (edhe armë).
- **Dhuna psikike**
  Shembuj janë nënçmimi e partneres dhe për ta tallur (edhe në publik), korrigjimi i partneres gjatë gjithë kohës, kritika për gjëra të vogla, cenime të dinjitetit dhe përulja, kanosja e fëmijëve apo kanosja për t'u larguar së bashku me fëmijët, kanosje të tjera deri në kërcënim me vrasje;
- **Dhuna seksuale**
  Shembuj janë detyrimi apo shtrëngimi për ta bërë praktika seksuale (pa pëlqim), përdhunimi apo edhe prostitucioni idetyruar;
- **Dhuna sociale**
  Kjo shfaqet në kontrollin e kontakteve me njerëzit e tjerë dhe në ndalimin e kontakteve, por gjithashtu në heqjen e lirisë në mënyrë të kundërligjshme. Nganjëherë autori, personat që i nënshtrohen dhunës i izolon nga familja dhe nga shoqet dhe shokët.
- **Dhuna financiare**
  Qëllimi i kësaj forme të dhunës është krijimi i varësisë financiare. Autori ua ndalon personave që u nënshtrohen dhunës të punojnë dhe shqipton ndalime të tilla apo e detyron të punojë për të. Kësisoj, është vetëm ai që kontrollon mjetet financiare.

DHUNA SEKSUALE

Dhuna seksuale mund të jete pjesë e dhunës në familje por në fund të fundit, ajo është shumë më gjithëpërfshirëse. Fillon me një mënyrë të foluri që e zhvleftëson femrën. Shpesh ka shikime paturp apo ngacmime me gojë. Format e saj fillojnë nga *shkelje të kufijve* seksualë dhe ngacmime seksuale deri te përdhunimi dhe abuzimi seksual. Shpesh kufijtë midis formave të ndryshme nuk janë të qartë dhe munden të bashkohen.

Kjo formë e dhunës përdor seksualizmin si armë. Dhuna seksuale demonstron pushtetin dhe mposht dhe nënshtron viktimën në të njëjtën kohë. Ka disa forma të dhunës seksuale. Munden të kryhen midis të rriturve. Nganjëherë të rriturit dhe të rinj kryejnë dhunë seksuale kundër fëmijëve apo edhe vetë fëmijët ushtrojnë dhunë kundër fëmijëve të tjerë. Viktimat

- **përdhunohen:** Autori fut penisin e tij apo sende brenda viktimës në forma të ndryshme, nganjëherë kjo behet nga persona të tjerë apo kafshë;
- **shtrëngohen të po marrin pjesë në aktivitete seksuale pa pëlqim:** Autori shtrëngon viktimën që ajo t'i plotësoje dëshirat seksuale atij apo dikujt tjetër në forma të ndryshme apo që ajo të masturbohet;
- **shtrëngohen që të marrin pjesë në prodhimin e filmave apo fotografive që tregojnë aktivitete seksuale:** Personat që i nënshtrohen dhunës duhet të bëjnë apo tolerojnë veprime seksuale duke u filmuar apo fotografuar, të cilën duhet gjithashtu ta tolerojnë.

Krimet e përshkruara janë një keqpërdorim i rëndë i pushtetit. Autori i kryen krimet me qëllim dhe jo rastësisht. Ai dëshiron që dëshirat e tij seksuale të plotësohen apo që dinjiteti i viktimës të cenohet. Këto veprime janë krime të dënueshme (janë krime të përcaktuara në kodin penal).

Nga ana tjetër, shkeljet e kufijve seksualë dhe ngacmimet seksuale nuk janë të dënueshme (nuk janë *krime të parashikuara nga kodi penal)* Megjithatë, mund të denoncohen në polici.

!

Viktima nuk duhet asnjëherë të ndihet fajtore apo të qortojë veten. Nuk ka arsye për të pasur ndjenjë faji apo qortime të vetvetës! Faji nuk është i juaji, as pjesërisht. Ju nuk jeni në asnjë mënyrë përgjegjëse për veprime të dhunshme që kryhen kundër jush. Nuk keni nevojë të kuptoni apo madje shfajësoni sjelljen e autorit. (Nuk ka pse të keni mendime të tilla si p. sh.:

"Bëra gabim që shkova atje. Kam thënë diçka të gabuar. Ndoshta fundi ka qenë vërtet tepër i shkurtër.")

SHKELJE TË KUFIJVE SEKSUALË

Shkeljet e kufijve seksualë ndodhin nganjëherë pa qëllim, shpesh ndodhin nga padituria apo mungesa e ndjeshmërisë (së mjaftueshme).

Shpeshherë, shkelje të kufijve seksualë janë fillime të veprimeve të dënueshme seksuale. Përvoja tregon se viktimat shpesh nuk mund të mbrohen. Për rrjedhojë, veprat nuk procedohen. Kufijtë janë të paqartë.

! **Thoni apo tregoni shume qartësisht: "Ndal. Këtu është kufiri im."**

NGACMIMI SEKSUAL

Ngacmimi seksual ka për qëllim t'i ofendojë dhe të denigrojë një person tjetër (për veprimin gjinia e këtij personi është e përkatëse për veprimin). Prekja e bythës apo e gjirit mund të jetë një shembull për një ngacmim seksual.

Kjo është e rëndësishme gjithashtu në këtë rast: Thoni apo tregoni kryerësit qartësisht përmes fjalëve apo shenjave që ai duhet te përfundoje ngacmime menjëherë. Kjo mund të parandalojë dhunën. Por kjo nuk funksionon gjithmonë.
Në këtë rast mundeni të kërkoni ndihmë sepse disa fajtorë tejkalojnë kufijtë me qëllim!

ABUZIMI SEKSUAL

Një forme e veçantë e dhunës seksuale është i ashtuquajturi abuzim seksual. Domethënë çdo veprim seksual nga ana e të rriturve me vajza dhe djem që ende nuk kanë mbushur 14 vjeç.

Nuk ka rëndësi nëse këto vajza dhe këta djem duhen ta bëjnë këtë vullnetarisht (me pëlqim) apo jo.

Ka gjithashtu një formë tjetër të dhunës seksuale. Disa fëmijë (apo edhe disa të rrituri) janë me pak të fortë fizikisht, psiqikisht, mendërisht sesa autori, apo për arsye te mungesës së njohurive gjuhësore. Nuk munden të bien dakord me dijeni të plotë. Kështu autori shfrytëzon pozitën e tij të pushtetit.

Ka autorë që kontaktojnë fëmijë dhe të rinj përmes strategjive të ndryshme (shpesh përmes internetit në "chat") për të përgatitur veprime të dhunshme seksuale. Në këtë rast, në fillim tregohet interes dhe pastaj, krijohet kësisoj një marrëdhënie. Autori mëson gjëra të ndryshme për personin tjetër dhe mund t'i përdorë gjithashtu për ushtrimin e presionit ("Do të njoftoj prindërit e tu nëse nuk më dërgon fotografi nudo.") Përgatitja e një vepre të dhunshme seksuale quhet "grooming".

Shembull:
Një vajzë katërvjeçare. Të gjithë autorët ishin partnerë dhe dashnorë të nënës. Njëri nga autorët e ka zgjedhur nënën qëllimisht. Ajo ka kërkuar një partner përmes një reklame dhe ai ka vërejtur se ajo ka një vajzë të vogël. Ky partner kishte dëshirë të bënte seks me fëmijë dhe ai ka pasur mundësi ta sulmoje vajzën e vogël shumë lehtësisht sepse të gjithë kanë jetuar së bashku në një banesë. Nëna nuk ka ndërmarrë asgjë kundër veprimeve të dhunshme. Ajo ka pasur frikë se ai do ta braktiste.

Autori vepron me strategji dhe shfrytëzon strukturat shoqërore, vlera dhe norma të veçanta. Kështu ai maskohet. Ai siguron që viktima të bëhet e varur nga ai dhe kështu ai mban statusin e tij të pushtetit. Në fund të fundit supozohet që autorët të kërkojnë njëfarë pranimi dhe se nuk kanë vetëbesim dhe vetëndërgjegje të mjaftueshme.

Abuzimi i fëmijëve mund të shkaktojë format e mëposhtme të presionit psikik:

- **Turp:**
  Fëmijët viktima besojnë shpesh se dhuna është faji i tyre. Ndihen të turpëruar për atë që u ka ndodhur. Kjo ndjenjë është shumë shpesh më e fortë se zemërimi me autorin.
- **Ndjenja e gabuar e përgjegjësisë:**
  Fëmijët mendojnë se kanë bërë gabime apo se faji për prishjen e familjes është i tyre. Ky problem nuk është i zgjidhshëm për shumicën e fëmijëve që janë ekspozuar ndaj dhunës seksuale.

– **Frika nga probleme:**
Fëmijët bëhen gjithashtu viktima të dhunës seksuale në shkollë apo institucione të tjera. Megjithatë, ata nuk dëshirojnë të kenë probleme në familje, me mësuesit dhe me shoqe e shokë.

– **Kritika e ashpër:**
Fëmijët kanë frikë se njerëzit e tjerë do t'i gjykojnë përjetimet e tyre në një mënyrë krejt të ndryshme dhe se ndjenjat e tyre janë të gabuara.

– **Detyrimi për fshehtësi nga autori:**
Fëmijët kanë shumë vështirësi për të dalluar sekrete "të mira" dhe "të këqija". Nganjëherë dëshirojnë ta zbulojnë një sekret, megjithëse autori ushtron presion.

Shembull:
Babai ka bërë seks me një vajzë dymbëdhjetëvjeçare. Ka qenë diçka e dhimbshme. Gjithashtu, ajo ka pasur gjithmonë një ndjesi që ajo çka ai bën nuk është gjëja e duhur. Babai i ka thënë së bijës se ajo është më e bukur se e ëma dhe si baba ka detyrimin t'i tregojë asaj seksualizëm. Ajo është ndjerë në faj kundrejt së ëmës dhe ka vënë re se e ëma është distancuar prej saj. Ka menduar, gjithashtu, se është faji i saj pse është tërheqëse për të atin.

Vajza nuk mund të merrte kurrë mbështetje nga familja, por shkonte me qejf në shkollë dhe një mësuese i pëlqente veçanërisht shumë. Gjithashtu, ka pasur marrëdhënie të mira me nënat e dy shoqeve të saj të shkollës.

Fëmijët që kanë përjetime të mira, që mund t'u besojnë ndjenjave/ndjesive të tyre, që vërejnë se njerëz të tjerë në mjedisin përreth i marrin seriozisht dhe që e dinë se mund të bëjnë edhe gabime, kërkojnë ndihmë më shpesh dhe më herët i caktojnë kufijtë më lehtë.

Situata ligjore:
Veprime seksuale ndaj ose me fëmijë nën moshën katërmbëdhjetë vjeç janë gjithmonë të dënueshme.

Neni 176 i Kodit Penal i Gjermanisë përcakton qartë: përbën gjithashtu abuzim seksual nëse fëmijët detyrohen të bëjnë veprime seksuale me autorin apo autorët, apo me dikë tjetër. Një tjetër variant i rëndësishëm i krimit është t'u tregohet pornografi fëmijëve dhe të ndikohet ndaj tyre në këtë mënyrë.

Kodi penal mbron të rinjtë deri në moshën 18 vjeç nga sulmet e bëra nga ana e personave që kanë një marrëdhënie të ashtuquajtur kujdestarie. Këta persona janë prindërit (edhe njerku apo njerka), mësuesit, trajneri i arsimit profesional, punonjësit social dhe nëpunës të tjerë në institucionet e arsimit dhe edukimit dhe në zyrën për mbrojtjen e të rinjve. Megjithatë, në këtë moshë kontrollohet shkalla e detyrimit, shtrëngimit apo presionit që është ushtruar ndaj të rinjve dhe nëse është shfrytëzuar një varësi e tillë.

Dënime parashikohen edhe për të mitur (14 deri 18 vjeç) dhe të rinj (18 deri 21 vjeç), nëse shfrytëzojnë gjendjen e vështirë të një vajze/djali apo paguajnë me para për veprime seksuale [siç].

DHUNA SEKSUALE PËRMES PËRKËDHELJEVE

Dhuna seksuale nuk është gjithmonë "e dhunshme" me shkaktimin e dhimbjeve (për shembull përmes rrahjeve). Në shumë raste dhuna seksuale shfaqet edhe me përkëdhelje dhe ledhatime me dashuri. Kjo ka të bëjë me dominimin, shtrëngimin dhe detyrimin. Kjo formë e dhunës krijon një situatë të vështirë dhe kontradiktore për personat që ekspozohen ndaj dhunës. Bashkëshorti apo babai, gjyshi ose miku u familjes sugjerojnë të bëjnë diçka me dashuri por tejkalojnë kufijtë fizikë dhe psikikë dhe demonstrojnë pushtetin e tyre. Është e dhimbshme dhe e neveritshme për personat që i nënshtrohen dhunës. Autori thotë gjera si: "Ti je aq tërheqëse seksualisht apo pse vishesh me rroba kaq provokuese seksualisht…Nëna jote nuk është kaq e bukur sa ti…" apo "Unë vërej si reagon trupi yt…ti e do gjithashtu (seksin)" për t'i bindur viktimat se ato vetë marrin pjesë në veprime seksuale. Ai i bind se faji për veprime të dhunshme seksuale është i vetë fëmijës.

Personat që u nënshtrohen dhunës seksuale nganjëherë ndjejnë gjithashtu kënaqësi seksuale deri në orgazëm. Kjo është veçanërisht e keqe për ta. Por trupi reagon vetëm ndaj stimulit seksual. Nuk është e nevojshme për t'u ndjerë më pas të turpëruar!

PASOJAT E DHUNËS KUNDËR FEMRAVE DHE FËMIJËVE

PASOJAT PERSONALE

Çdo person reagon në mënyrë të ndryshme ndaj dhunës. Por përjetime me dhunën specifike seksuale janë gjithmonë një cenim masiv i *integritetit* të tyre për të gjithë persona që janë ekspozuar ndaj dhunës. Kjo mund te shkaktojë një *traumë* psikike afatgjatë.

Shumë gra dhe fëmijë që i janë nënshtruar dhunës seksuale e ndjejnë veten fajtorë dhe vuajnë shumë gjatë gjithë jetës. Ata kërkojnë të kuptojnë dhe klasifikojnë çka ka ndodhur dhe të kenë përsëri kontroll mbi veten dhe jetën e tyre. Nëse provojnë ta kuptojnë ngjarjen, normalisht, u shkakton ndjenja faji. Ata mendojnë se sjellja e tyre ka një lidhje me veprimet e dhunshme.

Shembull:
"Ah sikur të mos kisha shkuar në këtë vend, ose pse nuk fjeta me të vullnetarisht. Duhet ta pranoj se është burri im dhe sa ka të drejtën të flejë me mua."

Femrat që janë ekspozuar ndaj dhunës ndjehen të shumë të tronditura pas krimit. Nuk e ndjejnë vetën dhe mjedisin përreth, nganjëherë, për ditë të tëra. Ndjehen të huaja në mjedisin ku janë mësuar dhe kanë ndjenjën se çdo për të cilën kanë besuar deri në atë kohë nuk ekziston më. Në këtë situatë ndjehen të çorientuara.

Sjellja e palës së dëmtuar pas krimit varet nga persona individualë dhe mund të jetë shumë e ndryshme. Nuk ka shembuj „tipikë". Femrat mund të reagojnë si më poshtë dhe/apo mund të përjetojnë pasojat e mëposhtme:

– **Paraqitja e padisë:**
  Disa femra mendojnë të bëjnë denoncim në polici pas krimit.

– **Kërkimi i kontaktit:**
  Femra të tjera kërkojnë të flasim me persona referues, të shkojnë në qendra konsulente, ose të bisedojnë me njerëz të cilëve u besojnë.

– **Kolapsi:**
  Shumë viktima qajnë për ora, por nuk munden te flasin dhe tregojnë dëshpërimin e tyre krejt qartësisht.

– **Kontrolli:**
  Viktima të tjera duken të kontrolluara, të mbledhura, të ekuilibruara dhe të buta. E kanë krejt të qartë se i kanë mbijetuar dhunës dhe se autori ka kryer një padrejtësi por, megjithatë, pyesin veten se çfarë gabimesh kanë bërë.

– **Kërkimi i shfajësimeve:**
  Disa viktima nuk e konsiderojnë ngjarjen që ka ndodhur absolutisht si të dhunshme. Provojnë t'i klasifikojnë, t'i shfajësojnë dhe të konsiderojnë veprimet e dhunshme si diçka "normale". Këto femra shpesh nuk munden t'u besojnë ndjenjave të tyre personale. Nuk kanë mësuar të pranojnë ndjenja të tilla si atë të neveritjes, frikës, dëshpërimit, urrejtjes, *pikëllimit dhe pafuqisë*.

– **Vetëndergjegje dhe vetëbesim i çrregulluar:**
  Dinjiteti, trajtim normal i seksualizmit dhe ndjenja për trupin vete mund të çrregullohen për një kohë të gjatë.

– **Vetëqortime:**
  Shumë femra reagojnë me turp dhe neveritje ndaj vetes ose vuajnë nga vetëqortime dhe ndjenja faji.

– **Iritime emocionale:**
  Shumë viktima të dhunës janë krejt të irituar nga reagimet të tyre gjatë krimit.

Shembull:
Vajza katërvjeçare është rritur në një mjedis të veçantë ku dhuna seksuale është konsideruar si diçka "normale". Nëna nuk ka as vullnetin, as mundësinë për ta mbrojtur fëmijën. Ajo nuk ka mundur të kërkojnë ndihmë, pasi nuk e ka ditur se e bija ka pasur nevojë për ndihmë. Ajo ka humbur ndjenjën për trupin e saj, ka humbur besimin në vetvete dhe e ka konsideruar trupin e saj të neveritshëm. Së fundi, ka filluar të mos lahet më. Njëkohësisht, ka dëshiruar dhurimin. Kishte mësuar se dhurimi merret nëpërmjet seksit dhe ua ka mbushur mendjen shokëve të shkollës të kryejnë veprime seksuale me të. Kjo sjellje është vërejtur dhe konsideruar si sjellje e seksualizuar. Ky ishte një shkak për t'u konsultuar me një specialiste.

Shpesh të afërmit i përforcojnë të gjitha këto ndjenja. Pjesëtarët e familjes, shoqet dhe shokët dhe persona të njohur shpesh nuk e kuptojnë apo besojnë çka ka ndodhur dhe fajësojnë personat që janë prekur nga dhuna.

PASOJA SHËNDETËSORE

Shpeshherë, pasojat shëndetësore të përjetimeve të dhunshme nuk mund të lidhen qartësisht me dhunën. Disa probleme psikike apo *psikosomatike* ndodhin vetëm më vonë dhe zgjasin për një kohë të gjatë.

Femrat, që kanë përjetuar dhunë si fëmijë dhe që tani vuajnë pasoja afatgjate, shpesh nuk janë në gjendje t'i klasifikojnë problemet e tyre menjëherë si pasojë e përjetimeve të dhunshme.

Përveç kësaj, shpesh ndodh që viktimat thonë që lëndimet janë vetëm si pasojë e "aksidenteve".

Simptomat e mëposhtme mund të jenë pasoja të përjetimeve të dhunshme:

- **Dëmtime fizike:**
  Fraktura të kockave, dëmtime të organeve të brendshme, dëmtime të trurit si pasojë e goditjeve në kokë, shenja që nuk janë shëruar në të gjithë trupin, djegie, gërryerje, deformime në fytyrë, më pak aftësi për të parë dhe dëgjuar, lëndime të baqthit si pasojë e shkelmimeve dhe goditjeve ose aborte të detyruara.
- **Plagosje në zonën intime:**
  Përdhunimet shkaktojnë plagosje dhe hemorragji anale dhe vagjinale, infeksione të fshikëzës, sëmundje seksuale të transmetuese, sterilitet dhe dështime.
- **Sëmundje psikosomatike:**
  Ulcera të stomakut, tromboza, dhimbje të zemrës, dhimbje koke të vazhdueshme, çrregullime të qarkullimit të gjakut dhe shumë sëmundje të tjera.
- **Dëmtime psikike:**
  Frika dhe ankthe, vështirësi gjumi, mosbesim, *depresione,* ndjenja turpi dhe faji, *çrregullime të stresit post-traumatik,* përfytyrime të traumës, ndjenja të ndotjes dhe *stigmatizimi,* çrregullime të identitetit dhe në caktimin e kufijve, vetëndërgjegje dhe vetëbesim i ulët, dëshpërime, vetëlëndime, dhimbje të vazhdueshme gjatë seksit, sjellje të fortë seksuale, çrregullime në të ngrënë, akte të sëmura, varësi nga droga dhe alkooli, vetëvrasje ose tentativa për vetëvrasje.

Nganjëherë, të mbijetuarit nuk i lidhin pasojat psikike me përjetimet e dhunshme. Ata nuk i konsiderojnë problemet e tyre si pasojë të keqtrajtimit, por si "pamjaftueshmëri" të vetvetes. Shpesh, një gjë e tillë e zvogëlon edhe më shumë vetëndërgjegjen dhe vetëbesimin.

PASOJAT FAMILJARE DHE SOCIALE

Njerëzit si qenie shoqërore varen nga rrjetet e tyre, si për shembull familja, shoqet dhe shokët, apo kolegët e punës. Mirëpo, përjetime të dhunës së drejtpërdrejtë ndodhin, kryesisht, në mjedisin e njohur – autorët janë vetëm rrallë njerëz të panjohur– dhe kësisoj vetë mjedisi social është i prekur drejtpërdrejt nga dhuna. Shumë femra që u janë nënshtruar dhunës e kanë të vështirë të flasin për veprimin e dhunshëm që kanë mbijetuar. Kanë frikë nga kritika të ashpra (si p.sh. "Pse ke shkuar atje?!" apo "Patjetër ke flirtuar me ta?"). Nga ana tjetër, shumë të afërm, shoqe dhe shokë të viktimave të dhunës e kanë të vështirë ta pranojnë se dhuna ka ndodhur në mjedisin e tyre.

Pasoja nga të cilat rrezikohen persona që janë ekspozuar ndaj dhunës në familje apos asaj seksuale:

- **Frika nga izolimi dhe përjashtimi brenda mjedisit social:**
  Përhapja e përjetimeve të tyre të dhunshme mund të rezultojë në ndarjen nga partneri, vetmi, ndarje nga familja dhe në frikë nga marrëdhënie (të reja) intime.
- **Ndjenja e fortë e izolimit:**
  Kur keqtrajtime zgjasin për një kohë të gjatë, fillon një izolim mjaft i fortë nga mjedisi. Pasojë të tij janë tërheqje e fortë në vetvete dhe veçanërisht ndryshime të sistemit të vlerave.

– **Varësitë ekonomike në fillim, nuk krijojnë asnjë rrugëdalje:**
Kjo sjell një ndjenjë të fortë izolimi. Viktimat kanë jo vetëm frikë nga sjellja e dhunshme e autorit, por edhe ndjenja se nuk mund të jetojnë pa të.

– **Pasiviteti:**
Humbja e vetëndërgjegjes dhe vetë-besimit shpesh çon në një përshtatje totale me autorin. Kjo lidhet me mbijetesën. Lidhja midis autorit dhe viktimës bëhet aq fortë, saqë femra e prekur nga dhuna e sheh veten gjithnjë e më shumë në mënyrën që autori e ka bindur se ajo "është".

– **Asnjë përgjegjësi ndaj fëmijëve:**
Jo rrallë, femrat që i nënshtrohen dhunës sëmuren nga çrregullime të rënda psikike *(çrregullime të stresit postraumatik, çrregullime të personalitetit, të shkëputjes nga identiteti)* dhe si pasojë i lënë pas dorë fëmijët e tyre.

– **Frika nga ndryshimi:**
Koncepte të jetës dhe situatat e punës mund të ndryshojnë si pasojë e një ndarjeje; për shembull, përmes pushimit nga puna ose ndryshimit të vendit të punës, problemeve në punë, papunësia.

– **Varfëria:**
Si rezultat i ndarjes shumë femra varfërohen më shumë apo rrezikohen më shumë nga varfëria. Ka edhe raste që humbasin banesën dhe bëhen të pastrehë. Femrat dhe fëmijët që humbasin rrjetin e tyre social pas përjetimit të dhunës, rrezikohen në masa ekstreme nga varfëria.

Personat që kanë mbijetuar ndaj dhunës nuk vuajnë vetëm nga *izolimi* social. Shumë femra ikin në një qendër strehimi për gra dhe lënë jo vetëm mjedisin e tyre në të cilin janë mësuar, por edhe pronën e tyre. Shpesh heqin dorë nga *denoncimet,* ndihma financiare për mirëmbajtje ose zhdëmtimi.

Arsyet për këtë janë:

– Frika nga përsëritja e sulmeve të dhunshme;
– Turpi, sepse mendojnë në shumicën e rasteve se faji është (edhe) i tyre dhe se nuk duan ta turpërojnë familjen e tyre
– Dijenia se rruga përmes sistemit të drejtësisë është e vështirë dhe jo gjithmonë e suksesshme.
– Përvojat ku konsiderohet që burrat kanë "të drejtë" të rrahin dhe dënojnë femrat dhe fëmijët dhe të urdhërojnë kryerjen e veprimeve seksuale nga ana e bashkëshortes.

PASOJA QË TEJKALOJNË BREZA

Njerëzit, të cilët kanë përjetuar dhunë në fëmijëri, më vonë bëhen vetë autorë të dhunës ose qëndrojnë në një "rol të viktimës".

Shembull:
Nëna e një vajze katër vjeç ka përjetuar në fëmijërinë e saj vetë dhunë seksuale nga i ati. Si nënë, ajo nuk ishte e aftë ta mbrojë vetën dhe të bijën. Përkundrazi, ajo ishte mësuar të lidhej me burrat përmes seksit. Një gjë të tillë, e bija e ka marrë përsipër në moshën dymbëdhjetëvjeçare. Asistentja e familjes ka pyetur pse nëna nuk e kishte mbrojtur të bijën nga sulmet e partnerit. Nëna i ishte përgjigjur: "Kjo ishte për mua normale – edhe unë kështu e kam përjetuar."

PASOJA PËR FËMIJË

Fëmijët që përjetojnë dhunë familjare, të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, vuajnë nga *dëmtime* psikike të tilla si pasoja të vetë personit të prekur dhe shpesh janë shumë të traumatizuara.

Pasojat janë:

– **Vetëndërgjegjja dhe vetëbesimi zvogëlohen:**
Vetërealizimi kufizohet së tepërmi.

– **Zhgënjimi:**
Kur përjetohen dobësi dhe pafuqi të një prindi, pafuqia e vet mund të forcohet.

– **Vlerësime të gabuara:**
Por kur përjetohen dobësi dhe pafuqi të një prindi, kjo mund të shkaktojë gjithashtu që fëmijët të qëndrojnë në anën e autorit, sepse ndihen me të sigurt atje.

– **Modele të pasigurta:**
Fëmijët që kanë përjetuar dhunë në familje, shpesh bëhen vetë autorë të dhunës ose viktima.

– **Dëmtime fizike:**
Në shumicën e rasteve fëmijët vuajnë nga dëmtime të rënda psikike të ngjashme me ato të nënës, përfshirë lëndime fizike. Nganjëherë dëshirojnë të ndihmojnë nenën. Më vonë bëhen edhe ata viktima të drejtpërdrejta të veprimeve të dhunës.

– **Ngarkesa e bartësit të sekretit:**
Shpesh fëmijët duhet të vazhdojnë të mbajnë kontakte me jashtë, sepse duhet që shkojnë në shkollë. Në kontekstin e dhunës në familje, shpesh ushtrohet presion ndaj tyre. Kanë frikë se babai do të futet në burg sepse nuk ishin në gjendje ta mbanin gojën mbyllur.
I bindin se është faji i tyre nëse familja ndahet si rezultat i një ndërhyrjeje të policisë. I kërcënojnë se do t'i çojnë në shtëpinë e fëmijës. Kjo është arsyeja pse, në të shumtën e rasteve, fëmijët nuk flasin për përjetimet në shtëpi. Përveç kësaj, mësuesit në shumë shkolla nuk mund ta trajtojnë në mënyrën e përshtatshme dhunën e supozuar.

– **Trauma të renda:**
Shtypja dhe shuarja e përjetimeve mund të shkaktojnë përjashtimin social, por madje edhe vetëvrasje.

– **Shkaqet nga ndryshimet:**
Shumë fëmijë braktisin familjet dhe marrin guximin të nisin një jetë të re.

! **Shkoni te persona, të cilëve u besoni, Flisni me ta dhe me qendrat e specializuara të konsulencës për përkrahje dhe mbrojtje për fëmijë që përjetojnë dhunë në familje.**

4. Rrugëdalje nga dhuna

MBROJTJA LIGJORE PËR VIKTIMAT E DHUNËS NË GJERMANI

Fëmijët, femrat dhe meshkujt kanë të drejta të barabarta në Gjermani. Për këtë arsye mundësitë e mbrojtjes janë të barabarta për të gjithë.
Në Gjermani ka mundësi të ndryshme mbrojtjeje për viktimat e dhunës. Çdo person gëzon të drejtën për një jetë pa dhunë.

Ka shumë aspekte të mundshme të dhunës nga ana e partnerit: Fyerje, kufizime të lirisë personale, kontrolli, agresione, kanosje dhe kërcënime, rrahja, seks i detyruar, ndjekje apo ngacmime.

NDIHMA NË RAST NEVOJE

Nëse partneri kryen dhunë, **policia** mund te thirret në **110.** Ka edhe mundësi të shkoni te stacioni i policisë. Policia është e detyruar të vijë menjëherë në mbrojtje të personit. Policia mund ta nxjerrë personin jashtë banesës për një kohë që zgjat 14 ditë dhe ta arrestojë autorin për të zbatuar dëbimin nga banesa. Nëse është kryer një vepër penale, policia duhet të pranojë denoncimin.

Femrat që kanë mbijetuar dhunë mund t'i drejtohen, gjithashtu, qendrave të strehimit për femrat, ku mund të gjejnë strehim të përkohshëm. Është shumë e rëndësishme që lëndimet të kontrollohen dhe dokumentohen nga mjekja.

! **Të gjithë janë të barabartë para ligjit. Femrat dhe fëmijët kanë të drejta të barabarta me meshkujt dhe kanë të drejtë të vendosin vetë. Ligji dhe feja janë të ndarë.**

MUNDËSITË E KËSHILLIMIT

Femrat e ekspozuara ndaj dhunës, përkrahen, ndihmohen dhe këshillohen në lidhje me mundësi të tjera mbrojtjeje nga qendra e konsulencës, qendra e strehimit për femra, zyra për ndihmë ndaj viktimave apo qendra për përkrahjen e femrave në krizë (shih adresat e kontaktit). Qendrat e specializuara të konsulencës japin informacione për sa i përket hapave të mëtejshme edhe pa njoftuar policinë dhe pa paraqitur një *padi penale,* e cila mund të paraqitet edhe më vonë. Sipas dëshirës, është i mundur të jepet konsulencë anonime.

Femrat që janë prekur nga dhuna mund të kërkojnë, gjithashtu ndihmën e shoqeve dhe shokëve, të afërmeve ose fqinjëve.

Nëse planifikohet të bëhet një denoncim në polici, përkrahja e avokatit/avokates është e domosdoshme.

Punonjësit e qendrave të specializuara të konsulencës, mjeket dhe *avokatet* kanë në parim detyrimin e ruajtjes së sekretit. Megjithatë, nëse mirëqenia e një fëmije mund të *rrezikohet,* ato mund të jenë të detyruara të kontaktojnë entin për mbrojtjen e të rinjve.

URDHRA MBROJTJE NË PËRPUTHJE ME LIGJIN PËR MBROJTJEN NGA DHUNA

"Kush rreh, duhet të largohet!" – Ligji mbron çdo person të prekur nga dhuna, ngacmimet dhe ndjekja.

Kush është bërë viktimë e dhunës, kanosjes apo ndjekjeve mund të aplikojë, pavarësisht nga *procedura penale,* për **një urdhër mbrojtjeje pranë gjykatës civile.** Qendrat e konsulencës kundër dhunës mund t'i mbrojnë falas personat që kanë përjetuar dhunë. Masat e gjykatave në përputhje me ligjin për mbrojtjen nga dhuna (Gewaltschutzgesetz, GSG) kushtojnë para. Por ka *ndihmë ligjore për procedurën ligjore* për persona që kane nevoje për të, sepse nuk kane të ardhura [sic] apo pasuri.

Çdo person mund të aplikojë për një urdhër mbrojtjeje pranë gjykatës për çështjet familjare (gjykatat e qarkut të shkallës së parë) në vendbanimin, në vendin ku është kryer vepra, ose në vendin e qëndrimit.

Si masa mbrojtëse, gjykata mund të ndalojë, për shembull:

– që autori t'i afrohet banesës,

– që ai të qëndrojë në vende ku femrat që kane mbijetuar dhunë (duhen të) shkojnë rregullisht,

– që autori të marrë kontakt,

– apo që ai të takohet me të.

Personat që jetojnë së bashku me autorin në një banesë, mund të kërkojnë, gjithashtu, që autori të largohet nga banesa.

Masat mbrojtëse caktohen nga gjykata për një kohë të caktuar dhe policia vihet në dijeni për to. Nëse autori shkel urdhrat e mbrojtjes së gjykatës, ai kryen një vepër penale. Edhe në këtë rast mund të lajmërohet me telefon policia.

KONSULTIMI ME NJË AVOKATE

Përfaqësimi nga avokatja, në fakt, nuk kërkohet me ligj, por kur dikush dëshiron të paraqesë një padi penale, përkrahja nga avokatja apo avokati është shumë e domosdoshme, sepse vetëm kështu ka mundësi që procedura të ndikohet. Pastaj, femrat që u janë nënshtruar dhunës paraqiten në gjykatë si bashkëpaditëse. Avokate që kanë shumë përvojë profesionale mund të rekomandohen nga qendra e konsulencës kundër dhunës, apo nga institucioni i mbështetjes.

Personat që nuk kanë para të mjaftueshme për këshillimin nga avokatja apo avokati, kanë mundësinë të aplikojnë për *ndihmë ligjore për rrugën jashtëgjyqësore*. Vërtetimi për të drejtën për ndihmë ligjore në rrugë jashtëgjyqësore mund të merret pranë gjykatës së qarkut në vendbanim. Gjatë aplikimit, femrat që kanë përjetuar dhunë mund të përkrahen nga qendra e konsulencës kundër dhunës.

Personat që janë bërë viktimë e një krimi dhe duhet të gjykohen si dëshmitarë në procesin gjyqësor, mund të aplikojnë, gjithashtu, për një vërtetim për të drejtën për ndihmë ligjore për rrugë jashtëgjyqësore për këshillimin e parë.

Femrat që kanë i kanë mbijetuar dhunës mund të paraqiten në gjykatë si bashkëpaditëse dhe të marrin një avokate për t'i përfaqësuar si bashkëpaditëse. Shpenzimet mund të barten në bazë të rregullave të caktuara. Lejohet të pyesni se sa kushton një përfaqësim si bashkëpaditëse gjatë një këshillimi të parë tek avokati apo avokatja, apo të qendra e konsulencës kundër dhunës.

Edhe gjatë marrjes në pyetje si dëshmitar rekomandohet të merret një avokate për *të përkrahur dëshmitaren*. Në bazë të rregullave të caktuara, mund të barten edhe shpenzimet për këtë qëllim.

MUNDËSI TË TJERA PËRKRAHJEJE

Përkrahje ka jo vetëm nga ana e qendrave të konsulencës, avokateve apo qendrave të strehimit të femrave. Gjithashtu, mund të aplikohet më herët që *një person i besuar mund* t'ju shoqërojë gjatë marrjes në pyetje.

Femrat që kanë mbijetuar ndaj dhunës mund të përdorin edhe shoqërim psikosocial në proces. Shoqërueset psikosociale të procesit janë të trajnuara në mënyrë të veçantë dhe përkrahin dëshmitare që janë gjithashtu viktima dhe të afërmit e tyre në mënyrë gjithëpërfshirëse para, gjatë dhe pas procedurës penale. Shoqërimi psikosocial në jetën e përditshme bëhet nga asistente të trajnuara që punojnë në qendra konsulence të specializuara për të siguruara që procedura penale dhe përkrahja në jetën e përditshme ndahen qartësisht dhe se shoqëruesit në gjyq nuk mund të akuzohen që ta ndikojnë dëshmitaren/viktimën te gjykata.

! **Që prej janarit 2017 do të zbatohet e drejta për shoqërim social në gjykatë.**

ÇFARË NDODH PAS PARAQITJES SË PADISË PENALE NË POLICI?

Deklarata e femrës që i është nënshtruar dhënës është shumë e domosdoshme në rastin e *padisë penale* pas dhunës në familje apo dhunës seksuale, sepse kryesisht nuk ka prova të tjera ose ato kanë vetëm një rol plotësues. Vetëm në raste shumë të rralla ka dëshmitarë okularë.

Kush vendos të paraqesë një padi penale në polici, duhet ta ketë që qartë se ajo duhet të japë disa herë deklaratën e saj (p.sh. në polici **dhe** në gjykatë) hollësisht në lidhje me ngjarjen e krimit. Kjo mund të shkaktojë shumë stres dhe një ngarkesë të madhe. Për t'u përgatitur për këtë është e rëndësishme të shkoni, në fillim, te qendra e konsulencës së specializuar.

Femrat që i kanë mbijetuar dhunës mund të përkrahen plotësisht nga shoqëruesja psikosociale në gjyq.

Disa femra që janë ekspozuar ndaj dhunës nuk janë të gatshme në asnjë mënyrë që të paraqesin një padi penale, ato mohojnë qëllimisht veprimin e dhunshëm për të cilin është ngritur padia penale, apo mohojnë veprimin e dhunshëm. Kjo ndodh ndoshta sepse ekziston frika për më shumë dhunë të re, ose sepse viktimat nuk shohin një rrugëdalje të mundshme nga marrëdhënia me autorin. Nëse dikush nuk dëshiron të bëjë padi penale, patjetër ka një arsye për këtë. Për ndihmë dhe këshillim në lidhje me këto dhe çështje të tjera mund t'i gjeni në qendrat e specializuara të konsulencës, edhe pa paraqitur një padi penale.

MBROJTJA E FEMRAVE QË I KANË MBIJETUAR DHUNËS

Kur është paraqitur padi penale, policia shpesh bën me autorin një të ashtuquajturën bisedë për parandalimin e shkaktarëve të rreziqeve: Policia i sqaron autorit krejt qartës se ai nuk duhet të kontaktojë me viktimën dhe se nuk duhet të kryejë sërish veprime të dhunshme. Kjo u bën përshtypje shumë autorëve dhe ndihmon ata të pengohen. Është e rëndësishme që femrat që rrezikohen nga më shumë dhunë të njoftojnë policinë, nëse ka marrje kontakti ose përpjekje për të ndikuar (edhe nga ana e të afërmeve dhe shokëve dhe shoqeve të autorit). Vetëm kështu policia mund të ndihmojë!

KONTAKTI ME POLICINË

Në shume stacione policie ka oficere policie që janë të trajnuara posaçërisht për punën me viktimat e dhunës. Avokatja ose një person tjetër i besueshëm mund të vijë me ju gjatë marrjes në pyetje. Nëse ka probleme gjuhësore, kërkoni nga policia që të sjellë një përkthyes profesionit.

Lajmërimi i autoriteteve hetimore në raste penale, si policia, bën që ato të marrin masa hetimi.

! **Një padi penale nuk mund të tërhiqet.**

Nëse femra që i është nënshtruar dhunës, gjatë procedurës, vendos të mos e bëjë deklaratën e saj, një gjë e tillë është e mundur vetëm në rastet kur ajo ka të drejtën të refuzojë dëshminë për të mos inkriminuar veten ose të afërmit në një deklaratë të vërtetë.

PROCEDURA TË MËTEJSHME

Nëse prokuroria ngre një padi ndaj autorit dhe nis një procedurë gjyqësore, edhe një herë kjo përbën një ngarkesë për personin e ekspozuar ndaj dhunës. Një përgatitje e mirë, një qendër e specializuar konsulente, një shoqëruese psikosociale në gjyq apo një avokate mund të ndihmojë shumë për largimin e frikës.

Rruga për të paraqitur një padi penale nuk është e lehtë. Prandaj është shumë e domosdoshme të informoheni mirë para zhvillimit të procedurës dhe për të drejtat që keni në procedurë dhe për masat e mundshme për mbrojtjen e viktimës dhe shoqërimin në gjyq.

PAGESA PËR SHËRIMIN, PENSIONE DHE PAGESA PËR KUJDESEN PËR MIRËQENIEN

Nëse një person mund të në një farë mase që vuan nga dëmtime shëndetësore për arsye të një sulmi të paligjshëm të kryer me qëllim, ajo ka të drejtën për të marrë ndihmë nga shteti për shkak të dëmtimeve shëndetësore dhe ekonomike. Personat që nuk kanë mbushur ende tre vjet qëndrimi në Gjermani kanë vetëm të drejtë për ndihmë të pavarur nga të ardhurat.

Përfitimet e mëposhtme mund të financohen *përmes ligjit për kompensimin e viktimave (OEG):*

- Trajtime për shërimin dhe mjekimin *(gjithashtu psikoterapi)*
- *Pagesa të pensioneve* (që varen nga shkalla e dëmtimeve që janë pasoja dhe ndoshta edhe nga te ardhurat)
- *Pagesa për përkujdesjen për mirëqenien:* Në nevojë ndihma të veçanta në rastin individual (për shembull për pjesëmarrjen në pune, për përkujdesjen për të sëmurët, për vazhdimin e punëve të shtëpisë dhe në mënyrën plotësuese për jetesën)
- *Masa për rehabilitimin* (për shembull qëndrime ne sanatorium)

SË BASHKU TË ÇLIRUARA NGA DHUNA

Tashmë në qendrat e specializuara të konsulencës përkrahet shumë *vetëmbrojtja* që femrat të mund të jetojnë të çliruara nga dhuna. Aty bisedohet në mënyrë të barabartë dhe bisedat kanë për qëllim rritjen e vetëndërgjegjes dhe vetëbesimit të femrave që i kanë mbijetuar dhunës. Ato mësojnë ku mund të gjenden shanse dhe pengesa për zhvillime të mëtejshme.

Por, ju mësoni, gjithashtu, që duhet të bëheni aktive dhe si të bëheni të tilla dhe si ta mbroni veten dhe si mund ta bëni këtë dhe gjithashtu se një femër që ka i mbijetuar dhunës ka potencialin ta çlirojë veten nga dhuna. Forcimi i femrave (veçanërisht i të drejtave dhe mundësive të tyre për vetërealizim), por edhe forcimi i meshkujve që të jenë të vetëdijshëm për të mënyrën se si mund të veprojnë pa ushtruar dhunë edhe në situata të vështira

! **Përjetimi i dhunës nuk do të thotë se femrat që kane qenë të abuzuara duhet të qëndrojnë viktima për gjithë jetën – ka rrugëdalja nga dhuna.**

Fjalorth

Abuzimi	Shfrytëzimi ekstrem i një personi. Veprime seksuale ndaj dhe me fëmijë që nuk janë të aftë të mbrohen. (persona në nevojë, të burgosur, etj.)
Avokatja	Përfaqësuesja dhe konsulentja në të gjitha çështjet ligjore. Avokatet kanë të drejtën të refuzojnë të dështojnë kundër klientëve të tyre dhe ato kanë gjithashtu detyrimin për ruajtjen e sekretit. Kjo mbron marrëdhënien e besimit midis avokates dhe klientës
Barazi/me të drejta të barabarta	Siguria e të drejtave dhe privilegjeve të barabarta. Të drejta të barabarta sipas ligjeve dhe trajtimi i barabartë pavarësisht nga gjinia, mosha, origjina apo feja e të tjera
Cenimi i dinjitetit	Veprime që e kanë për qëllim fyerjen apo poshtërimin e një personi tjetër
Çrregullim shkëputjeje të identitetit	Çrregullime të thella të personalitetit që janë shkaktuar nga ngjarje traumatike. Në këtë rast, ekzistojnë dy apo më shumë personalitet të ndryshme brenda një personi
Çrregullime të stresit postraumatik	Sëmundje psikike pas përjetimeve ekstreme apo të rrezikshme për jetën (trauma)
Çrregullimi kufitar i personalitetit	Çrregullim i personalitetit që karakterizohet nga paqëndrueshmëria për sa i përket marrëdhënieve ndërpersonale, gjendjes shpirtërore dhe imazhin për vetveten
Denoncime/padia penale	Lajmërimi i policisë apo prokurorisë që është kryer një vepër penale. Kushdo mund të paraqesë një padi penale
Depresioni	Sëmundje psikike që karakterizohet nga kapacitete të reduktuar, gjendje shpirtërorë të dëshpëruar, humbje e interesit dhe mungesa e motivimit. Ka formësime të ndryshme
Detyrimi i ruajtjes së sekretit	Detyrimi ligjor që ndalon grupe të ndryshme profesionale të transmetojnë informacione te palë të treta
Dëbimi masiv	Dëbimi i detyrueshëm i popullsisë që banon diku apo grupeve të popullsisë dhe dërgimi i tyre në një shtet tjetër
Dominimi	Marrëdhënie gjatë së cilës një person ka rolin udhëheqës dhe kështu është epror
Drejtësia, sistemi i drejtësisë	Tërësia e autoriteteve gjyqësore që janë përgjegjëse për zbatimin e të drejtave
Dhuna gjinore	Dhuna kundër personave për shkak të gjinisë së tyre

Dhuna psikike	Një formë e dhunës ku personat që i nënshtrohen dëmtohen emocionalisht nga kërcënime të drejtpërdrejta psikike, fyerje dhe ofendime apo kanosje dhe kontrolli
Institucione të arsimit	Institucione që janë urdhëruar nga rregullore të shtetit apo të komunës që të ofrojnë arsim, përfshirë shkolla dhe kopsht fëmijësh, por edhe institucione të tilla si biblioteka, muze dhe shoqata interesi
Integriteti	Përputhja e vlerave (personale) me mjedisin
Izolimi	Vetmia/përjashtimi i një personi
komunikoj	shkëmbej/transmetoj informacione
Krime, vepra penale	Veprime që shkelin ligjet ekzistuese
Ksenofobia	Frika nga njerëz, grupe të popullatës, gjëra apo situata të panjohura
Ligji për kompensimin e viktimave (OEG)	Ligji për rregullimin e kompensimit dhe përkujdesjes për viktimat e dhunës dhe për vejushat dhe vejanët, jetimët apo prindërit e personave të vrarë, që kanë vdekur nga dhuna
Ligji për mbrojtjen nga dhuna (GSG)	Ligji për rregullimin e masave për mbrojtje për viktimat e dhunës sipas së drejtës civile
Marrëdhënie kujdestarie	Marrëdhënie në të cilën një person përkrahet ose kujdeset nga një person tjetër (për shembull fëmijët përkrahen nga mësuesit)
Marrëdhënie varësie	Marrëdhënia në të cilën dikush varet nga një person tjetër (p.sh. në mënyrë financiare ose emocionale)
Masa për rehabilitimin	Riintegrimi në shoqëri i një personi të sëmurë fizikisht/psiqikisht
Mirëqenia e fëmijës	Gjendja në të cilën një fëmije ndjehet mirë
Mundësi reagimi	Mënyra e sjelljes dhe e reagimit në situata te ndryshme
Ndihma ligjore në rrugë jashtëgjyqësore	Një pagesë sociale për t'u bërë të mundur njerëzve me të ardhura të ulëta apo pa të ardhura të këshillohen dhe përfaqësohen nga avokatja ose avokati. Ndihma ligjore në rrugë jashtëgjyqësore është një ndihmë për mbrojtjen e të drejtave jashtë procedurës ligjore
Ndihma ligjore për procedura ligjore	Përkrahje financiare për zbatimin e procedurave ligjore në rast se dikush nuk ka të ardhura/pasuri (të mjaftueshme)
Njerëz të toleruar	Me durimin vërtetohet pezullimi i dëbimit (nuk jepet leja ligjore e qëndrimit).
Pafuqia	Pafuqia psikike në një situatë
Pagesa sociale për kujdesin për mirëqenie	Ndihmë nga shteti për njerëzit në nevojë për t'u kujdesur për ta. Përfshinë subvencione për qira, ndihma për të papunët apo ndihma të tjera sociale

Pagesa të pensioneve	Të drejta për një shumë parash për arsye të statusit social/të moshës
Partneri intim	Partneri me të cilin keni një marrëdhënie seksuale
Pasiviteti	Apatia, mungesa e aktiviteteve/vullnetit
Pasoja/dëmtime që janë pasoja	Pasojat ose dëmtimet që pasojnë rrethanat. Për shembull, probleme psikike që rezultojnë nga përjetime të dhunës
Person i besuar	Dikush tek i cili keni shumë besim
Përkrahja për dëshmitarë	Përkrahja e një avokatit apo avokate për dëshmitarë
Pozita ligjore	Ligje për një temë të caktuar
Privimi i jashtëligjshëm i lirisë	Rrëmbimi i një personi tjetër apo bllokimi, mbajtja, kundër vullnetit të tij, ose pengimi i largimit nga një person tjetër
Procedura penale	Ndjekja penale e një vepre penale
Prostitucioni i detyruar	Trafikimi i qenieve njerëzore për qëllimin e shfrytëzimit seksual
Psikik	që lidhet me gjendjen shpirtërore
Psikosomatik	Sëmundje fizike që rezultojnë tërësisht apo pjesërisht nga shkaqe psikike
Psikoterapia	Terapia për trajtimin e çrregullimeve psikike apo pasojave psikike
Qendra të specializuara konsulente	Qendrat e specializuara të konsulencës janë të specializuara në tema dhe çështje të ndryshme në përgjegjësi informacione, këshilla, shoqërim, tregimin e mundësive për të vepruar dhe kontakte të mëtejshme me persona të specializuar për çështjet ku punojnë
Qëndrimi i detyrueshëm	Detyrimi i refugjatëve/azilkërkuesve në Gjermani që të qëndrojnë vetëm në zonën e caktuar
Refugjatë dhe azilkërkues	Azilkërkuesit janë persona të cilët kanë kërkuar mbrojtje në territorin e Republikës Federale të Gjermanisë për shkak të përndjekjes politike, dëbimit ose për shkak një kthimi tjetër në një shtet, në të cilin atyre ju kërcënohet përndjekja ose dëme serioze
Rreziku	Rrethana që rrisin probabilitetin që dikush të bëhet i sëmurë për shembull një sëmundje psikike për shkak të përjetimeve të dhunshme
Rreziku i mirëqenies së fëmijës	Gjendja në të cilën një fëmijë nuk ndihet mirë dhe mirëqenia e tij/saj rrezikohet. Për shembull, nëse një fëmijë është ekspozuar ndaj dhunës në familje
Situata ligjore	Ligje për një çështje të caktuar
Spastrimi etnik	Heqja e grupeve (fetare) të caktuara të popullsisë nga vendi/rajoni që ndodh shpesh në mënyrë të dhunshme

Stigmatizimi	Zhvillimi gjatë të cilit u atribuohen tipare të caktuara negative personave apo grupeve dhe personat dhe grupet në fjalë klasifikohen në këtë mënyrë në një kategori të caktuar
Struktura patriarkale	Forma e shoqërisë në të cilin meshkujt kanë, në parim, më shumë pushtet, fuqi dhe gëzojnë më shumë të drejta sesa femrat
Shfrytëzimi	Marrëdhënie të padrejta ndërmjet personave. Nënkuptohet keqpërdorimi i gjendjes së vështirë ose situatës së dobët të një viktime
Shkelje e kufijve	Çdo veprim që kryhet pa konsiderate për vullnetin apo inferioritetin fizik, psikik, njohës apo gjuhësor të personit tjetër për të plotësuar nevojat e veta
Shtrëngimi	Detyrimi i një presoni që të bëjë diçka (kundër vullnetit të tij)
Tolerancë	Pajtimi i një personi
Trafikimi i femrave	Hyrja e një femre në një shtet mbi bazën e premtimeve të rreme, gënjeshtrave apo mashtrimeve, nëse asaj i duhet të paguajë borxhe apo shuma të tepërta për ndërmjetësim tek agjentë apo shërbime gjatë një periudhe të gjatë kohore nëse ajo i nënshtrohet dhunës, presionit, apo kanosjes dhe kërcënimeve, apo nëse shtrëngohet të shfrytëzohet për punë
Traumatizmi	Një ngjarje të cilën dikush nuk mund ta kapërcejë, e cila shkakton një sëmundje psikike afatgjatë
Ushtrimi i pushtetit	Zotërimi/dominimi/kontrolli shfrytëzimi i një personi tjetër
Vende të sigurta për femra/ institucione për femra	Institucione dhe qendra strehimi që ofrojnë mbrojtje dhe përkrahje posaçërisht për femra
Vendi i pranimit	Një vend që pranon refugjatë ose emigrantë/ku personat në fjalë gjejnë strehim dhe mund të jetojnë
Vetëmbrojtje	Aftësia për të mbrojtur veten nga rreziqet

Adresa kontakti

Anti-Diskriminierungsstelle des Bundes
Glinkastraße 24
10117 Berlin
Telefoni këshillues: 030 185551865
Telefoni i shërbimit për pyetje të përgjithshme: 030 185551855
Nga e Hëna deri të Martën nga ora 9:00 deri në orën 12:00 dhe nga ora 13:00 deri në orën 15:00
Email: beratung@ads.bund.de
www.antidiskriminierungsstelle.de

Qendra Federale Kundër Diskriminimit
Këshillime mbi të drejtat në rastin e diskriminimeve, ndërmjetësimi i specialistëve rajonal.

Bff – Bundesverband Frauenberatungsstellen und Frauennotrufe
Frauen gegen Gewalt e.V.
Petersburgerstraße 94
10247 Berlin
Tel.: 030 32299500
Faks: 030 32299501
Email: info@bv-bff.de
www.frauen-gegen-gewalt.de

Bashkësia e qendrave të konsulencës për femra dhe të qendrave për femra në kriza në gjithë Gjermaninë
Organizatë që vepron në gjithë Gjermaninë dhe që angazhohet për femra që janë ekspozuar ndaj dhunës.
Baza e të dhënave me qendra konsulente rajonale, qendra për femra ne kriza dhe qendra strehimi për femra në: www.frauen-gegen-gewalt.de/organisationen.html
Konsiderohen gjithashtu gjuhët dhe tipare të tjera të ofertave për ndihmë.

Bundesarbeitsgemeinschaft der Kinderschutz-Zentren e.V.
Bonner Straße 145
50968 Köln
Tel.: 0221 569753
Faks: 0221 5697550
Email: die@kinderschutz-zentren.org
www.kinderschutz-zentren.org

Bashkësia e qendrave për mbrojtjen e fëmijëve në gjithë Gjermaninë, klub i regjistruar
Këshilla për fëmijë dhe familjen që janë ne kriza dhe ku ka ndodhur dhuna, oferta e ndihmave parandaluese, mundësia që fëmijët të strehohen në mënyrë afatshkurtër
Baza e të dhënave me qendra rajonale për mbrojtjen e fëmijëve në: www.kinderschutz-zentren.org/zentren-vor-ort

Bundesarbeitsgemeinschaft Täterarbeit Häusliche Gewalt (BAG TäHG) e.V.
Nordring 15 c
76829 Landau
Tel.: 06341 55758-21
Email: info@bag-taeterarbeit.de
www.bag-taeterarbeit.de

Bashkësia Federale e Punës Puna me Autorët Dhuna në Shtëpi
Organizata ndërkulturore për Institucionet e Punës me Autorët në rastin dhunës e në Shtëpi në Gjermani, kryejnë edhe mbrojtjen e viktimave dhe punojnë për të parandaluar dhunën

Deutsche Gesellschaft für Prävention und Intervention bei Kindesmisshandlung und -vernachlässigung e.V.
Zyrat Qendrore
Sternstraße 9 – 11
40479 Düsseldorf
Tel.: 0211 4976800
Faks: 0211 49768020
Email: info@dgfpi.de
www.dgfpi.de
www.dgfpi.de/hilfe-finden.html

Shoqëria Gjermane për Parandalimin dhe Ndërhyrjen në Rastin e Keqtrajtimit dhe Moskujdesit ndaj Fëmijëve
Bashkimi i specialistëve (persona të veçantë ose institucione) nga e i gjithë territori i federatës dhe nga vendet e huaja fqinjë, të cilët të gjithë së bashku kanë si qëllim që të veprojnë në mënyrë aktive për një përmirësim të mbrojtjes së fëmijëve. Ofron ndër të tjera një listë institucionesh për terapi, këshillim dhe përkujdesje për fëmijë dhe të rinj më të cilët është abuzuar seksualisht dhe të institucioneve të cilët punojnë me të rritur që kanë kryer veprime penale të abuzimit seksual

Deutsches Institut für Menschenrechte
Zimmerstraße 26/27
10969 Berlin
Tel.: 030 259359-0
Faks: 030 259359-59
Email:
info@institut-fuer-menschenrechte.de
www.institut-fuer-menschenrechte.de

Instituti Gjerman për të Drejtat e Njeriut
Instituti informon publikun mbi situatën të drejtave të njeriut brenda dhe jashtë vendit dhe kontribuon për parandalimin e shkeljes së të drejtave të njeriut si dhe për nxitjen dhe për mbrojtjen e të drejtave të njeriut.

Frauenhauskoordinierung e. V.
www.frauenhauskoordinierung.de

Koordinimi i qendrave të strehimit për femra
Organizata në të gjithë Gjermaninë që angazhohet për femra që janë ekspozuar ndaj dhunës.
Baza e të dhënave me qendra konsulente rajonale në:
http://www.frauenhauskoordinierung.de/beratungs-stellensuche.html
Baza e të dhënave me qendra konsulente rajonale në:
http://www.frauenhauskoordinierung.de/frauenhaus-suche.html
Konsiderohen gjithashtu gjuhët dhe tipare të tjera të ofertave për ndihmë.

Hilfetelefon Gewalt gegen Frauen
Tel.: 08000 116016 (24/7)
www.hilfetelefon.de

Telefoni qendror për ndihmë në rastin e dhunës kundër femrave
Falas dhe anonim, këshilla në 15 gjuhë (turqisht, rusisht, frëngjisht, anglisht, spanjisht, portugalisht, italisht, polonisht, serbisht, kinezisht, bullgarisht, rumanisht, arabisht, persisht, vjetnamezisht). Shërbimi emergjent 24 orë

Hilfetelefon sexueller Missbrauch
Tel.: 0800 2255530

Telefoni për ndihmë në rastin e abuzimit seksual
Falas dhe anonim, këshilla me telefon në rastin e dhunës seksuale
Lista e institucioneve rajonale që ofrojnë ndihmë, edhe për refugjatë

Jugendportal www.zwangsheirat.de
Tel.: 030 40504699-0
Faks: 030 40504699-99
Email: info@frauenrechte.de
www.zwangsheirat.de

Portali i të rinjve www.zwangsheirat.de
Telefoni i rasteve të emergjencës kundër martesës së detyrueshme. Ofron këshillim online, një blog si dhe një funksion kërkimi për qendrat e këshillimit në të gjithë Gjermaninë.

KOK – Bundesweiter Koordinierungskreis gegen Menschenhandel e.V.
Kurfürstenstraße 33
10785 Berlin
Tel.: 030 26391176
Faks: 030 26391186
Email: info@kok-buero.de
www.kok-gegen-menschenhandel.de

Qarku Federal i Koordinimit Kundër Tregtisë së Njerëzve
Klubi angazhohet në nivelin rajonal, kombëtar dhe ndërkombëtar për luftën kundër tregtisë së njerëzve dhe shfrytëzimin si dhe për aplikimin e të drejtës së personave të prekur dhe angazhohen për zhvillimin e mëtejshëm të të drejtave të njeriut të emigranteve.

Krankenhäuser

Spitale
Shih listën rajonale në librin e telefonit, mund të pyesni gjithashtu pranë institucioneve për refugjatë, mjekë, sigurime shëndetësore dhe persona të tjerë të kontaktit

---

Notfall-Nummern
112 (Ndihma e shpejtë, zjarrfikës)
110 (Policia)

Numrat për thirrje emergjente
Falas; ndihme në raste urgjente shëndetësore (ndihma e shpejte), ne rastin e zjarrit (zjarrfikës), kur ka rreziqe për persona (policia)

Notruf und Beratung für vergewaltigte Frauen und Mädchen e.V.
Kasseler Straße 1a
60486 Frankfurt am Main
Tel.: 069 709494
Faks: 069 79302795
Email: info@frauennotruf-frankfurt.de
www.soforthilfe-nach-vergewaltigung.de

Thirrja e Emergjencës dhe Këshillimi për gratë dhe vajzat e përdhunuara
Ofron të gjitha informacionet e rëndësishme për ndihmën mjekësore pas përdhunimit duke përfshirë edhe sigurimin e besueshëm të gjurmëve.

Nummer gegen Kummer
Telefon-Beratung bei Sorgen und Nöten
Tel. (Fëmijë/të rinj): 0800 1110333
Tel. (Prindër): 0800 1110550
Konsulencë online:
www.nummergegenkummer.de

Numri kundrejt shqetësimit
Këshillim në telefon për shqetësime dhe emergjenca
Falas dhe anonim nga celulari dhe telefoni fiks. Ndihmë konsulence në të gjithë Gjermaninë për fëmijë, të rinj dhe prindër për raste emergjente si dhe nëse dyshohet rrezikimi i mirëqenies së fëmijës. Oraret e konsulencës për fëmijë dhe të rinj nga e hëna deri të shtunën, ora 14:00 – 20:00.

TERRE DES FEMMES
Menschenrechte für die Frau e.V.
Brunnenstraße 128
13355 Berlin
Telefoni Këshillues: 030 4050469930
Orari i takimeve e hënë ora 15:00 – 18:00,
e martë dhe e mërkurë ora 10:00 – 13:00
Tel. Sekretaria: 030 40504699-0
Faks: 030 40504699-99
Email: info@frauenrechte.de;
beratung@frauenrechte.de
www.frauenrechte.de

Të drejtat e njeriut për gratë
Organizata jo fitimprurëse e të drejtave të njeriut për gratë këshillon personalisht, në telefon dhe online. Gjuhët e këshillimit janë Gjermanisht dhe Turqisht.

Unabhängige Patientenberatung Deutschland
Tel. arabisht: 0800 33221225
Tel. gjermanisht: 0800 0117722
Tel. rusisht: 0800 0117724
Tel. turqisht: 0800 0117723

Këshillimi i pavarur për pacientë në Gjermani
Informacione për përkujdesjen shëndetësore në Gjermani (pavarësisht nga sigurimi shëndetësor. Këshillat janë të mundura në arabisht, turqisht, rusisht dhe gjermanisht.)

Weisser Ring
Telefoni për viktimat: 116 006
weisser-ring.de/hilfe/opfer-telefon

Organizata që ndihmon viktima të krimit
Falas dhe anonim, këshilla në telefon, ndërhyrja në emergjenca/kriza, referime, përkrahja ligjore dhe humanitare

---

Zentrale Informationsstelle Autonomer Frauenhäuser
Markt 4
53111 Bonn
Faks 0228 68469506
Email: zif-frauen@gmx.de
www.autonome-frauenhaeuser-zif.de/de/autonome-frauenhaeuser/adressliste

Pika e informacionit qendror të qendrave autonome të strehimit për femra
Baza e të dhënave me qendra strehimi rajonale për femra

Shënime

Mbrojtja dhe siguria nga dhuna për femra dhe të rinj refugjatë në Gjermani

Ky udhëzues përmban informacione rreth temës së mbrojtjes dhe sigurisë nga dhuna për femra refugjate, emigrante dhe të rinj në Gjermani. Prandaj ky udhëzues u ofron femrave refugjate dhe fëmijëve, por edhe femrave emigrante që jetojnë këtu, informacione të përkrahjes në rast se kërcënohen nga dhuna apo që kanë përjetuar dhunë:

- Dhuna para, gjatë dhe pas ikjes
- Shkaqet, format dhe pasojat e dhunës
- Kush ushtron dhunë?
- Rrugëdalja nga dhuna

Përveç kësaj gjenden edhe disa adresa për t'ju ofruar personave në fjalë dhe të afërmeve të tyre një përmbledhje të mundësive të ndihmës. Ky udhëzues është zhvilluar në kuadër të projektit "MiMi parandalimi i dhunës për emigrante dhe emigrantë" në gjithë Gjermaninë.

Die Beauftragte der Bundesregierung für Migration, Flüchtlinge und Integration

Ethno-Medizinisches Zentrum e.V.

DHBW Duale Hochschule Baden-Württemberg Villingen-Schwenningen Department of Mental Health and Addiction

Sächsische Landesvereinigung für Gesundheitsförderung e.V.

Kreis Gütersloh weltgewandt & bodenständig

Verband Kinder- und Jugendarbeit Hamburg e.V.
Fachverband für die Offene Arbeit mit Kindern und Jugendlichen

Ky udhëzues ju është dhënë nga: